

Analýza vplyvov na rozpočet verejnej správy, na zamestnanosť vo verejnej správe a financovanie návrhu

2.1 Zhrnutie vplyvov na rozpočet verejnej správy v návrhu

Tabuľka č. 1 v eur

Vplyvy na rozpočet verejnej správy	Vplyv na rozpočet verejnej správy v eurách			
	2021	2022	2023	2024
Prijmy verejnej správy celkom	9 973	-13 217	296 508 471	359 292 674
v tom: za každý subjekt verejnej správy zvlášť	0	0	0	0
z toho:				
- vplyv na ŠR (Všeobecná pokladničná správa)	0	0	-19 733 439	-20 191 847
- vplyv na obce	6 981	6 161	-6 962 795	-6 661 251
- vplyv na vyššie územné celky	2 992	2 640	-2 984 055	-2 854 822
- vplyv na Sociálnu poisťovňu	0	-15 719	328 508 285	391 630 562
- vplyv na verejné zdravotné poistenie	0	-6 300	-2 319 526	-2 629 968
Výdavky verejnej správy celkom	-1 258 032	-9 595 257	853 147 046	954 780 028
v tom: za každý subjekt verejnej správy / program zvlášť	0	0	0	0
z toho:				
- vplyv na ŠR (kapitola MPSVR SR)	0	0	-96 420	-100 899
- vplyv na ŠR (transfer zo ŠR - Všeobecná pokladničná správa)	0	0	231 000 000	269 500 000
- vplyv na ŠR (kapitoly ministerstiev, zrušenie maximálnych vymeriavacích základov)	0	0	1 402 087	1 430 129
Rozpočtové prostriedky	0	0	0	0
EÚ zdroje	0	0	0	0
spolufinancovanie	0	0	0	0
- vplyv na obce	0	0	0	0
- vplyv na vyššie územné celky	0	0	0	0
- vplyv na Sociálnu poisťovňu	-3 598 032	-9 907 103	620 677 766	683 860 798
- vplyv na verejné zdravotné poistenie	0	0	0	0
- Inštitúcie s osobitným systémom sociálneho zabezpečenia + FR SR	1 830 000	266 846	73 613	0
z toho:				
vplyv na MV SR (SIS)	500 000			
vplyv na MO SR	500 000			
vplyv na NBÚ SR	200 000			
vplyv na MS SR (ZVJS)	450 000			
vplyv na FR SR	180 000	266 846	73 613	
- vplyv na ŠR (kapitola MZ SR - útvar NCZI)	510 000	45 000	90 000	90 000
Vplyv na počet zamestnancov	0	-7	-307	-307
- vplyv na ŠR (kapitola MZ SR - útvar NCZI)	0	0	0	0
- vplyv na obce	0	0	0	0
- vplyv na vyššie územné celky	0	0	0	0
- vplyv na Sociálnu poisťovňu	0	-7	-307	-307
Vplyv na mzdové výdavky	0	-63 000	-3 684 000	-3 684 000

- vplyv na ŠR	0	0	0	0
- vplyv na obce	0	0	0	0
- vplyv na vyššie územné celky	0	0	0	0
- vplyv na MZ SR (NCZI)	0	0	0	0
- vplyv na Sociálnu poisťovňu	0	-63 000	-3 684 000	-3 684 000
Financovanie zabezpečené v rozpočte	0	0	0	0
z toho:				
-vplyv na štátny rozpočet	0	0	0	0
- vplyv na obce	0	0	0	0
- vplyv na vyššie územné celky	0	0	0	0
- vplyv na rozpočet Sociálnej poisťovne	0	0	0	0
- vplyv na verejné zdravotné poistenie	0	0	0	0
Iné ako rozpočtové zdroje	0	0	0	0
Rozpočtovo nekrytý vplyv / úspora	-1 268 005	-9 582 040	556 638 575	595 487 354

* (-) záporné znamienko predstavuje úsporu

** Predpokladaný vplyv na ŠR je znížený o 290 mil. eur z dôvodu očakávaných nižších výdavkov Sociálnej poisťovne v súvislosti s vyšším počtom úmrtí začiatkom roka 2021 oproti rovnakému obdobiu v predchádzajúcich rokoch.

2.1.1. Financovanie návrhu - Návrh na riešenie úbytku príjmov alebo zvýšených výdavkov podľa § 33 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy:

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) zakladá v rokoch 2023 a 2024 negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, ktorý nie je zohľadnený v rozpočte verejnej správy na rok 2021 a rozpočtovom výhľade na roky 2022 a 2023. Z tohto dôvodu budú vplyvy na rozpočet verejnej správy zapracované pri príprave rozpočtu verejnej správy na rok 2022 a rozpočtovom výhľade na roky 2023 a 2024.

Zvýšenie výdavkov Sociálnej poisťovne v rokoch 2023 a 2024 navrhujeme riešiť navýšením transferu zo štátneho rozpočtu, ktorý slúži na krytie deficitu v základnom fonde starobného poistenia. Negatívny finančný vplyv na obce a VÚC navrhujeme riešiť efektívnejším výberom dane z príjmu fyzických osôb.

2.2. Popis a charakteristika návrhu

2.2.1. Popis návrhu:

Návrh zákona, je vypracovaný na základe ústavných garancií vyplývajúcich z novelizovaného čl. 39 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení ústavného zákona č. 422/2020 Z. z. (ďalej len „Ústava SR“), záväzkov vlády SR v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2021-2024, Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a z potreby vysporiadania sa s niektorými problémami v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcimi z aplikačnej praxe.

Hlavným účelom návrhu zákona je zabezpečiť spôsob a formu vykonávania a realizácie ústavných garancií obsiahnutých v čl. 39 ods. 3 až 5 Ústavy SR s účinnosťou od 1. januára 2023 vo vykonávacom predpise, ktorým je zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), ktoré súčasný právny stav nezohľadňuje.

Ústavné garancie, ktoré reflektuje návrh zákona:

- A. V súvislosti s vypustením tzv. „dôchodkového stropu“ z Ústavy SR a záväzkami vyplývajúcimi z návrhu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky sa navrhuje obnovenie väzby dôchodkového veku na rast strednej dĺžky života. Uvedené sa navrhuje s cieľom zlepšiť finančnú udržateľnosť priebežne financovaného I. piliera dôchodkového systému a stabilizovať výplacnú fázu dôchodkov.
- B. Garancia odchodu do dôchodku za stanovený počet odpracovaných rokov, t. j. aby osobe, ktorá dosiahla ustanovený počet odpracovaných rokov, vznikol nárok na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2023.
- C. Právo rozhodnúť sa, že časť uhradenej dane alebo časť uhradenej platby spojenej s účasťou na systéme primeraného hmotného zabezpečenia v starobe bude poskytnutá osobe, ktorá ho vychovala a ktorej je poskytované hmotné zabezpečenie v starobe. V zmysle aktuálne účinnej právnej úpravy platenia poistného nie je možné, aby časť uhradenej platby spojenej s účasťou na systéme primeraného hmotného zabezpečenia v starobe poistenec poskytoval osobe, ktorá ho vychovala a ktorej je poskytované hmotné zabezpečenie v starobe (asignácia odvodov). V zmysle uvedeného sa navrhuje zaviesť tzv. rodičovský dôchodok, ktorý by uvedeného zohľadňoval. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2023.

Účelom návrhu zákona je tiež potreba zavedenia súboru opatrení, ktorých cieľom je vysporiadať sa s niektorými problémami v oblasti dôchodkového poistenia, nemocenského poistenia a poistenia v nezamestnanosti vyplývajúcich z aplikačnej praxe. Ďalšie legislatívne opatrenia, ktoré reflektuje návrh zákona a zakladajú vplyvy na rozpočet verejnej správy:

- D. V oblasti nemocenského poistenia sa navrhuje zavedenie elektronického potvrdzovania dočasnej pracovnej neschopnosti (ďalej len „DPN“), ktoré významne zníži administratívne zaťaženie poistencov, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, zamestnávateľov ako aj Sociálnej poisťovne. Celý proces od potvrdzovania DPN až po ukončenie DPN a komunikačný tok medzi zainteresovanými subjektmi má byť v čo najväčšej možnej miere realizovaný elektronickým spôsobom, teda nahradí momentálne používané 5-dielne tlačivo - Potvrdenie o DPN. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2022.
- E. Navrhuje sa zosúladienie ustanovenia zákona o sociálnom poistení s judikatúrou Najvyššieho súdu SR, vo veci posudzovania nároku na čiastkový starobný dôchodok poistencov, ktorí získali obdobie výkonu služby policajta a vojaka (ďalej len „obdobie služby“) v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a ktorí súčasne získali obdobie dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia v dĺžke kratšej ako 10, resp. 15 rokov. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2022.
- F. Súčasná právna úprava týkajúca sa tzv. československých dôchodkov upravuje osobitné určenie sumy starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku a invalidného dôchodku poistencov pre poistencov, ktorí sú poberateľmi jednej z uvedených dôchodkových dávok podľa predpisov Slovenskej republiky a ktorí získali pred 1. januárom 1993 československé obdobie dôchodkového poistenia, ktoré sa hodnotí ako „česká“ doba poistenia, ak im za toto obdobie vznikol nárok na starobný alebo invalidný dôchodok podľa predpisov Českej republiky. V praxi sa však už dlhodobo stretáme s poistencami, ktorým za „českú“ dobu poistenia nárok na starobný alebo invalidný dôchodok podľa predpisov Českej republiky nevznikol a toto obdobie sa im nezhodnocuje na nárok na dôchodok ani podľa predpisov Slovenskej republiky. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o obdobie dôchodkového poistenia získané za existencie spoločného štátu, ako aj s cieľom zabezpečiť rovnosť s osobami, ktorým sa československá

dobu poistenia hodnotí ako „slovenská“ doba poistenia, Slovenská republika na seba dobrovoľne preberie záväzky Českej republiky a toto obdobie zhodnotí. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2023.

- G. Navrhuje sa zrušenie ročného zúčtovania v sociálnom poistení (ďalej len „ročné zúčtovanie“) a premietnutie tohto zrušenia na iné súvisiace ustanovenia zákona o sociálnom poistení. Ročné zúčtovanie sa ruší v súvislosti s pripravovanou daňovo-odvodovou reformou podľa Programového vyhlásenia vlády SR na obdobie rokov 2021 - 2024.
- H. Navrhuje sa zvýšenie odvodovej odpočítateľnej položky pre študentov a dôchodcov pracujúcich na dohodu zo súčasných 200 eur na 300 eur. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2023.
- I. Reflektujúc záväzok vlády SR, ktorá sa v Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2021-2024 zaviazala predĺžiť ochrannú lehotu pri otehotnení po strate zamestnania na 6 mesiacov a ochrannú lehotu pre ženy, ktorým zaniklo nemocenské poistenie (stratili prácu), ak porodí do 14 mesiacov od zániku nemocenského poistenia, sa navrhuje naplniť uvedený záväzok predĺžením ochrannej lehoty pre ženy, ktoré otehotnejú do šiestich mesiacov od zániku nemocenského poistenia. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2022.
- J. Navrhuje sa zrušiť možnosť úhrady poistného na sociálne poistenie v hotovosti.
- K. Navrhuje sa zrušenie maximálnych mesačných vymeriavacích základov na platenie poistného v sociálnom poistení.
- L. V nadväznosti na zrušenie maximálnych mesačných vymeriavacích základov sa navrhuje zvýšenie maximálneho denného vymeriavacieho základu na určenie nemocenských dávok a dávky v nezamestnanosti zo súčasného 2-násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve pred dvoch rokov na 2,5-násobok priemernej mzdy v národnom hospodárstve pred dvoch rokov.
- M. V nadväznosti zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií, a to najmä systému zdravotnej starostlivosti a dôchodkového systému sa navrhuje korekcia mechanizmu medziročnej úpravy aktuálnej dôchodkovej hodnoty.
- N. Počas obdobia poberania dávky materské je v súčasnosti vylúčená povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie, starobné poistenie, invalidné poistenie, poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie a do rezervného fondu solidarity zo všetkých typov poistných vzťahov. To znamená, že ak sa poberateľ dávky materské pracuje na iný pracovný úväzok ako poberá dávku materské, neplatí on ani jeho zamestnávateľ z tohto úväzku poistné na vyššie uvedené poistenia. Navrhovaná právna úprava navrhuje zrušenie uvedeného právneho stavu a zavádza povinnosť platiť poistné na sociálne poistenie v prípade ak poistenec popri poberaní dávky materské vykonáva zárobkovú činnosť rovnako ako sa navrhovalo v súvislosti so zavedením ročného zúčtovania. Navrhovaná právna úprava ale nerieši možnosť vyplatenia odmeny resp. mzdy z pracovného vzťahu, z ktorého sa vypláca dávka materské. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. januára 2023.

2.2.2. Charakteristika návrhu:

- zmena sadzby
 zmena v nároku
 nová služba alebo nariadenie (alebo ich zrušenie)
 kombinovaný návrh
 iné

2.2.3. Predpoklady vývoja objemu aktivít:

Navrhovaná právna úprava má vplyv na výdavky na informačné systémy inštitúcií verejnej správy. Pokles predpokladaných výdavkov na informačné systémy zakladá zrušenie ročného zúčtovania, kde sa predpokladali náklady na zriadenie informačného systému Sociálnej poisťovne v celkovej výške 15,3 mil. eur a následné každoročné prevádzkové náklady na úrovni približne 2,3 mil. eur.

Nárast výdavkov na informačné systémy súvisí so zavedením elektronickej DPN a so zavedením tzv. rodičovského dôchodku. Podrobnejší prehľad kapitálových a prevádzkových výdavkov na informačné systémy jednotlivých inštitúcií verejnej správy je uvedený v tabuľke nižšie (znamienko mínus znamená úsporu vo výdavkoch).

Tabuľky č. 2 v eur

rok	2021	2022	2023	2024
Sociálna poisťovňa vplyv zrušenia ročného zúčtovania v sociálnom poistení	-4 000 000	-11 300 000	-2 300 000	-2 300 000
z toho:				
kapitálové výdavky	0	0	0	0
prevádzkové náklady	-4 000 000	-11 300 000	-2 300 000	-2 300 000

rok	2021	2022	2023	2024
Sociálna poisťovňa vplyv zavedenia elektronickej DPN	301 968	622 041	0	0
z toho:				
kapitálové výdavky	0	0	0	0
prevádzkové náklady	301 968	622 041	0	0

rok	2021	2022	2023	2024
Sociálna poisťovňa vplyv zavedenia rodičovského dôchodku	100 000	200 000	0	0
z toho:				
kapitálové výdavky	0	0	0	0
prevádzkové náklady	100 000	200 000	0	0

rok	2021	2022	2023	2024
Inštitúcie s osobitným systémom sociálneho zabezpečenia + Finančné riaditeľstvo SR vplyv zavedenia elektronickej DPN	1 830 000	266 846	73 613	0
z toho:				
vplyv na MV SR (SIS)	500 000			
vplyv na MO SR	500 000			
vplyv na NBÚ SR	200 000			
vplyv na MS SR (ZVJS)	450 000			

vplyv na FR SR – Informačný systém vnútornej správy finančnej správy	180 000	266 846	73 613	
z toho:				
kapitálové výdavky	0	0	0	0
prevádzkové náklady	1 830 000	266 846	73 613	0

rok	2021	2022	2023	2024
Národné centrum zdravotníckych informácií vplyv zavedenia elektronickej DPN	510 000	45 000	90 000	90 000
z toho:				
kapitálové výdavky	500 000	0	0	0
prevádzkové náklady	10 000	45 000	90 000	90 000

Celkovo sa predpokladá pokles výdavkov na informačné systémy verejnej správy v roku 2021 na úrovni približne 1,3 mil. eur, v roku 2022 na úrovni približne 10,2 mil. eur a v rokoch 2023 a 2024 na úrovni približne 2,1 mil. eur a 2,2 mil. eur.

rok	2021	2022	2023	2024
Inštitúcie verejnej správy spolu	-1 258 032	-10 166 113	-2 136 387	-2 210 000
z toho:				
kapitálové výdavky	500 000	0	0	0
prevádzkové náklady	-1 758 032	-10 166 113	-2 136 387	-2 210 000

2.2.4. Výpočty vplyvov na verejné financie

Navrhovaná právna úprava zakladá pozitívne aj negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré sú podrobnejšie popísané v časti 2.2.4.1 Kvantifikácia príjmov a 2.2.4.2 Kvantifikácia výdavkov. Celkový vplyv na rozpočet verejnej správy sa v rokoch 2021 a 2022 predpokladá pozitívny. Následne od roku 2023 sa predpokladá celkový negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Kvantifikácie vplyvov zohľadňujú makroekonomickú prognózu IFP z júna 2021 a vplyvy pandémie Covid-19 na dôchodkový systém.

Tabuľka celkových vplyvov 2A: Bilancia verejnej správy podľa jednotlivých subjektov verejnej správy

	2021	2022	2023	2024
Celkový vplyv na rozpočet verejnej správy				
(-) negatívny / (+) pozitívny	1 268 005	9 582 040	-556 638 575	-595 487 354
- v tom: Sociálna poisťovňa	3 598 032	9 891 385	-523 169 481	-561 730 237
- v tom: zdravotné poisťovne	0	-6 300	-2 319 526	-2 629 968
- v tom: obce	6 981	6 161	-6 962 795	-6 661 251
- v tom: VÚC	2 992	2 640	-2 984 055	-2 854 822
- v tom: ŠR (kapitoly jednotlivých ministerstiev vplyv zrušenia maximálnych mesačných vymeriavacích základov)	0	0	-1 402 087	-1 430 129
- v tom: MPSVR	0	0	96 420	100 899
- v tom: MF SR - VPS	0	0	-19 733 439	-20 191 847

- v tom: MZ SR (NCZI)	-510 000	-45 000	-90 000	-90 000
- v tom: MV SR (SIS)	-500 000	0	0	0
- v tom: MO SR	-500 000	0	0	0
- v tom: NBÚ SR	-200 000	0	0	0
- v tom: MS SR (ZVJS)	-450 000	0	0	0
- v tom: FR SR (Informačný systém vnútornej správy finančnej správy)	-180 000	-266 846	-73 613	0

NCZI – Národné centrum zdravotníckych zariadení, SIS – Slovenská informačná služba; ZVJS – Zbor väzenskej a justičnej stráže; MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, MF SR – Ministerstvo financií SR, VPS – všeobecná pokladničná správa

Tabuľka celkových vplyvov 2B: Bilancia verejnej správy podľa jednotlivých opatrení a vplyvu na subjekty verejnej správy, ktoré zakladá navrhovaná právna úprava – záporné znamienko (-) predstavuje zhoršenie bilancie – bez vplyvu transferu zo štátneho rozpočtu.

	Návrh zmeny	2021	2022	2023	2024
A	Dôchodkový vek	0	0	0	0
B1	Odchod po 40 rokoch bilancia SP	0	0	-17 913 818	-47 222 618
B2	Odchod po 40 rokoch bilancia obce a VÚC	0	0	-1 485 860	-1 759 486
B3	Odchod po 40 rokoch bilancia ZP	0	0	-1 951 126	-2 261 568
C	Asignácia odvodov bilancia SP	-100 000	-200 000	-570 646 704	-607 966 314
D1	Elektronická PN vplyv na SP	-301 968	-622 041	0	0
D2	Elektronická PN vplyv na ŠR - MZ SR (NCZI)	-510 000	-45 000	-90 000	-90 000
D3	Elektronická PN vplyv na silové rezorty	-1 830 000	-266 846	-73 613	0
D4	Elektronická PN vplyv na zdravotné poisťovne	0	0	0	0
D5	Elektronická PN vplyv na obce a VÚC	9 973	16 128	16 128	11 376
E	Poberatelia výsluhových dôchodkov	0	0	0	0
F1	Československé dôchodky bilancia SP	0	0	-1 162 632	-1 187 111
F2	Československé dôchodky bilancia ŠR	0	0	96 420	100 899
G1	Ročné zúčtovanie bilancia SP	4 000 000	11 369 300	-68 348 194	-44 119 649
G2	Ročné zúčtovanie bilancia ŠR	0	0	8 140 309	8 329 402
G3	Ročné zúčtovanie bilancia obce a VÚC	0	-7 327	4 022 220	5 021 730
G4	Ročné zúčtovanie bilancia zdravotné poisťovne	0	-6 300	-368 400	-368 400
H1	OOP- zmena z 200 na 300 eur bilancia SP	0	0	-7 436 992	-7 605 612
H2	OOP- zmena z 200 na 300 eur bilancia ŠR	0	0	827 652	846 863
H3	OOP- zmena z 200 na 300 eur bilancia obce a VÚC	0	0	381 765	390 627
I	Predĺženie ochranného lehoty bilancia SP	0	-1 155 874	-1 202 955	-1 261 565
J1	Zrušenie platieb v hotovosti bilancia SP	0	500 000	500 000	500 000
K1	Zrušenie maximálnych vymeriavacích základov bilancia SP	0	0	187 528 782	191 884 935

K2	Zrušenie maximálnych vymeriavacích základov bilancia obce a VÚC	0	0	-12 881 102	-13 180 321
K3	Zrušenie maximálnych vymeriavacích základov bilancia VPS	0	0	-28 701 399	-29 368 111
K4	Zrušenie maximálnych vymeriavacích základov bilancia ŠR	0	0	-1 402 087	-1 430 129
L1	Zvýšenie maximálneho denného vymeriavacieho základu na platenie poisťného z 2 násobku PM na 2,5 násobok PM	0	0	-43 024 238	-44 752 616
M1	Naviazanie aktuálnej dôchodkovej hodnoty na 95% nominálneho rastu priemernej mzdy	0	0	678 955	2 163 418
N1	Vyplácanie odmien a mzdy počas poberania dávky materské – nepriamy vplyv zrušenia ročného zúčtovania bilancia SP	0	0	-2 141 687	-2 163 104

SP – Sociálna poisťovňa; VÚC – vyššie územné celky; ZP – zdravotné poisťovne; DPN- dočasná práceneschopnosť; MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva SR; NCZI – Národné centrum zdravotníckych zariadení; ŠR – štátny rozpočet; OOP – odvodová odpočítateľná položka; VPS – všeobecná pokladničná správa; PM – priemerná mzda v národnom hospodárstve SR

2.2.4.1 Kvantifikácia príjmov

Navrhované opatrenia, ktoré zakladajú pozitívny alebo negatívny vplyv na príjmy verejnej správy:

- B) vznik nároku na predčasný starobný dôchodok za 40 odpracovaných rokov;
- G) zrušenie ročného zúčtovania;
- H) zmena tzv. odvodovej odpočítateľnej položky zo súčasných 200 na 300 eur;
- K) zrušenie maximálnych mesačných vymeriavacích základov na platenie poisťného;
- N) vyplácanie odmien a mzdy počas poberania dávky materské – nepriamy vplyv zrušenia ročného zúčtovania

B) Vznik nároku na predčasný starobný dôchodok za 40 odpracovaných rokov

Navrhovaná právna úprava navrhuje okrem iného aj alternatívnu možnosť odchodu do predčasného starobného dôchodku. Okrem možnosti odchodu do predčasného starobného dôchodku po splnení vekovej podmienky a dosiahnutia najmenej 15 rokov obdobia dôchodkového poistenia, by na základe uvedenej právnej úpravy, mohli poisťenci odchádzať skôr do dôchodku aj po odpracovaní stanoveného počtu rokov. V dôsledku tohto opatrenia možno očakávať na trhu práce mierny pokles pracovnej sily, čo má negatívny vplyv na príjmy Sociálnej poisťovne a výber dane z príjmu fyzických osôb. Na základe údajov Sociálnej poisťovne by nárok na skorší odchod do dôchodku za tzv. 40 odpracovaných rokov v posledných 5 kalendárnych rokoch, t. j. v rokoch 2016 až 2020 splnilo približne 26 % poisťencov.

MPSVR SR predpokladá, že skorší odchod do dôchodku za tzv. 40 odpracovaných rokov v roku 2023 využije približne 3 300 poisťencov a v roku 2024 približne 3 600 poisťencov, t. j. približne 33 % osôb, ktoré splnia podmienky nároku (v súčasnosti odchádza do predčasného starobného dôchodku približne 20 % poisťencov, ktorí splnia podmienky nároku, nakoľko ale % krátenia pri skoršom odchode za 40 odpracovaných rokov sa navrhuje na nižšej úrovni, t. j. na úrovni 0,3 % za každých začatých 30 dní skoršieho poberania dôchodku, predpokladáme, že záujem poisťencov bude o túto možnosť odchodu z trhu práce bude o niečo vyšší). Samozrejme skutočný vývoj bude v značnej miere ovplyvnený správaním poisťencov a reálne počty odchádzajúcich poisťencov a dopad na výdavky dôchodkového systému bude možné lepšie posúdiť až na skutočných dátach v najbližších rokoch. V nasledujúcom

období predpokladáme, že zamestnanci, ktorí odídu skôr do dôchodku, budú postupne na svojich pozíciách nahradení novými zamestnancami. Odhadujeme, že výpadok poistného bude trvať v priemere 3 mesiace, t. j. do času kým bude zamestnanec nahradený novým zamestnancom. Priemerný vymeriavací základ dotknutej skupiny poistencov predpokladáme v roku 2023 na úrovni približne 1 313 eur a v roku 2024 na úrovni približne 1 374 eur, čo zodpovedá odhadovanej priemernej mzde v národnom hospodárstve SR na základe júnovej makroekonomickej prognózy Inštitútu finančnej politiky.

Celkový výpadok poistného na sociálne poistenie odhadujeme vplyvom skoršieho odchodu z trhu práce v roku 2023 na úrovni približne 4,8 mil. eur a v roku 2024 na úrovni približne 5,6 mil. eur. Celkový výpadok príjmov na zdravotnom poistení odhadujeme v roku 2023 na úrovni približne 2,0 mil. eur a v roku 2024 na úrovni približne 2,3 mil. eur. Uvedené opatrenie zakladá rovnako aj negatívny vplyv na výber dane z príjmu fyzických osôb, kde predpokladáme celkový negatívny vplyv na úrovni približne 1,5 mil. eur v roku 2023 a 1,8 mil. eur v roku 2024.

V dlhodobom horizonte očakávame mierny pokles príjmov na úrovni približne 0,1 p. b. HDP, čo môžeme označiť ako mierny negatívny vplyv na bilanciu dôchodkového systému.

Predpoklady použité pri kvantifikácii na dlhodobom horizonte:

1. HDP je upravené o pokles jednotlivcov z pracovnej sily, ktorí sa rozhodnú odísť z pracovného trhu skôr. V počiatočných rokoch sa predpokladá účasť na úrovni 33%. Následne sa uvažuje postupný nárast účasti z dôvodu predpokladaného zvyšovania dôchodkového veku, pričom, ale hranica 40 rokov zostáva zachovaná.
2. Vďaka aktuárnemu princípu by celkový objem výdavkov na dôchodky nemala táto zmena výraznejšie ovplyvniť.
3. Kalkulácia zároveň predpokladá už zavedené naviazanie rastu dôchodkového veku na rast strednej dĺžky života, t. j. jedná sa o dodatočný vplyv k zavedeniu rastu DV so SDŽ a nie oproti súčasnemu právnomu stavu. V porovnaní so súčasným právnym stavom by bol efekt nižší, nakoľko by túto možnosť mohlo využiť menej ľudí.

Tabuľka 3A: Vplyv odchodu do dôchodku za 40 odpracovaných rokov vrátane naviazanie dôchodkového veku na strednú dĺžku života na bilanciu dôchodkového systému v dlhodobom horizonte

	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Vplyv na bilanciu v p. b. HDP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Zdroj: IFP; (-) záporná hodnota predstavuje úsporu

G) Zrušenie ročného zúčtovania

Kvantifikácia finančných dopadov zrušenia ročného zúčtovania vychádza z pôvodnej kvantifikácie¹ finančných dopadov zavedenia ročného zúčtovania v sociálnom poistení, ktorá bola

¹ Pri pôvodnej kvantifikácii finančných dopadov sa posudzoval každý typ poistného vzťahu samostatne. V prípade, že poistenec v danom type poistného vzťahu presiahol maximálny ročný vymeriavací základ, bolo mu zastavené platenie poistného na sociálne poistenie. Ak mal poistenec viac typov poistných vzťahov, zistil sa u takéhoto poistenca v rámci ročného zúčtovania celkový vymeriavací základ, z ktorého bolo zaplatené poistné do jednotlivých fondov sociálneho

uskutočnená na základe údajov o poistencoch, ktorí platili poistné na povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie, povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistné na povinné poistenie v nezamestnanosti, poistné na garančné poistenie a do rezervného fondu solidarity. V rámci aktualizácie finančných vplyvov bola zohľadnená makroekonomická prognóza IFP z júna 2021.

Celkový počet osôb, ktorých vymeriavací základ aspoň v jednom mesiaci, ale nie vo všetkých mesiacoch roka prekročí 7-násobok priemernej mzdy sa odhaduje v rokoch 2023 a 2024 na úrovni približne 35,4 tisíc osôb (z toho počet sporiteľov odhadujeme na úrovni približne 25 tis. osôb).

Spolu s ročným zúčtovaním sa v prípade dôchodcov pracujúcich na dohodu a v prípade študentov, ktorí vykonávajú brigádnickú prácu študentov ruší možnosť si doplatniť tzv. odvodovú odpočítateľnú položku na platenie poistného na starobné poistenie, invalidné poistenie a do rezervného fondu solidarity do výšky 2 400 eur ročne. Počet dotknutých osôb sa odhaduje na úrovni približne 103 tis. osôb ročne.

Celkový negatívny vplyv zrušenia ročného zúčtovania spolu so zrušením možnosti doplatenia odpočítateľnej položky v prípade študentov a dôchodcov na príjmy verejnej správy odhadujeme v roku 2022 na úrovni približne 29,3 tis. eur, v roku 2023 na úrovni približne 63,8 mil. eur a v roku 2024 na úrovni približne 41,4 mil. eur.

Tabuľka 3B: Vplyv zrušenia ročného zúčtovania a možnosti doplatenia tzv. odvodovej odpočítateľnej položky na príjmy verejnej správy v eur

		2021	2022	2023	2024
G1	Zrušenie ročného zúčtovania vplyv na platenie preddavkov na SO			-74 700 594	-76 435 832
G2	Zrušenie ročného zúčtovania vplyv zúčtovania preddavkov			0	13 775 733
G3	Zrušenie ročného zúčtovania vplyv na daň fyzických osôb			4 356 470	5 349 201
G4	Zrušenie ročného zúčtovania vplyv na daň právnických osôb			8 140 309	8 329 402
G5	Zrušenie možnosti tzv. doplatenia OOP študenti a dôchodcovia				12 543 510
G6	Zrušenie ročného zúčtovania vplyv nevytvorenia nových pracovných miest na SO	0	-15 719	-919 158	-919 158
G7	Zrušenie ročného zúčtovania a vplyv nevytvorenia nových pracovných miest na ZO	0	-6 300	-368 400	-368 400
G8	Zrušenie ročného zúčtovania a vplyv nevytvorenia nových pracovných miest na daň z príjmu FO	0	-7 327	-334 249	-327 471
G9	Vplyv zrušenia ročného zúčtovania na preddavky SZČO				-3 360 606
Vplyv zrušenia ročného zúčtovania a tzv. doplatenia OOP na príjmy verejnej správy celkom		0	-29 345	-63 825 623	-41 413 622

OOP – odvodová odpočítateľná položka; SO – sociálne odvody; ZO – zdravotné odvody; FO – fyzické osoby; SZČO – samostatne zárobkovo činné osoby

H) Zvýšenie tzv. odvodovej odpočítateľnej položky zo súčasných 200 na 300 eur

Dôchodcom pracujúcim na dohodu a študentom, ktorí vykonávajú brigádnickú prácu študentov sa navrhujeme zvýšenie tzv. odvodovej odpočítateľnej položky zo súčasných 200 eur na 300 eur, čo

poistenia. V prípade, že tento vymeriavací základ presiahol sumu maximálneho ročného vymeriavacieho základu, bolo tomuto poistencovi v rámci ročného zúčtovania vrátené poistné z jednotlivých druhov poistenia, na ktoré bol poistený.

zakladá negatívne vplyvy na príjmy Sociálnej poisťovne a naopak pozitívne vplyvy na výber dane z príjmu fyzických osôb a dane z príjmu právnických osôb. Celkový počet dotknutých osôb odhadujeme na úrovni približne 102 tis. osôb v roku 2023 a 103 tis. osôb v roku 2024. Z tohto počtu približne 52 tis. osôb predstavujú študenti vykonávajúci brigádnicú prácu študentov, približne 42 tis. osôb predstavujú poberatelia starobných dôchodkov pracujúci na dohodu a približne 8 tis. osôb predstavujú poberatelia invalidných dôchodkov. Negatívny vplyv na príjmy Sociálnej poisťovne odhadujeme na úrovni približne 7,4 mil. eur v roku 2023 a 7,6 mil. eur v roku 2024. Pozitívny vplyv na výber dane z príjmu fyzických osôb sa odhaduje v rokoch 2023 a 2024 na úrovni 0,4 mil. eur a pozitívny vplyv na výber dane právnických osôb sa odhaduje na úrovni približne 0,5 mil. eur v roku 2023 a približne 0,6 mil. eur v roku 2024.

K) Zrušenie maximálnych mesačných vymeriavacích základov na platenie poistného

Navrhovaná právna úprava navrhuje zrušenie maximálnych vymeriavacích základov na platenie poistného na nemocenské poistenie, starobné poistenie, invalidné poistenie, poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie a poistenie do rezervného fondu solidarity. V súčasnosti je maximálny vymeriavací základ na platenie poistného naviazaný na 7-násobok priemernej mzdy v národnom hospodárstve SR s pred dvoch rokov, pričom od roku 2023 sa navrhuje zrušenie uvedeného stropu a poistné na sociálne poistenie sa bude platiť z celej sumy vymeriavacieho základu poistenca.

Na základe údajov o poistných vzťahoch a poistencoch Sociálnej poisťovne za rok 2020, MPSVR SR predpokladá celkový počet negatívne ovplyvnených poistencov na úrovni približne 44 400 osôb. Zvýšenie príjmov Sociálnej poisťovne sa v dôsledku zrušenia maximálnych mesačných vymeriavacích základov odhaduje v roku 2023 na úrovni 187,5 mil. eur a v roku 2024 na úrovni približne 191,9 mil. Zrušenie maximálnych vymeriavacích základov bude mať negatívny vplyv na výber daní z príjmu fyzických a právnických osôb a teda aj negatívny vplyv na rozpočty obcí, VÚC a štátny rozpočet (Všeobecná pokladničná správa). Negatívny vplyv na daň z príjmu fyzických osôb odhadujeme v roku 2023 na úrovni približne 12,9 mil. eur a v roku 2024 na úrovni približne 13,2 mil. eur. Negatívny vplyv na daň z príjmu právnických osôb odhadujeme v roku 2023 na úrovni približne 28,7 mil. eur a v roku 2024 na úrovni približne 29,4 mil. eur.

Zrušenie maximálnych vymeriavacích základov má negatívny vplyv aj na štátny rozpočet, kde odhadujeme zvýšenie výdavkov na poistné v prípade zamestnancov, ktorých príjem aspoň v jednom mesiaci presahuje úroveň maximálneho mesačného vymeriavacieho základu. Celkové zvýšené výdavky štátneho rozpočtu odhadujeme na úrovni približne 1,4 mil. eur v roku 2023 a približne 1,4 mil. eur v roku 2024. Podrobnejší prehľad odhadovaných zvýšených výdavkov v členení podľa jednotlivých kapitol je uvedený v tabuľke č. 3C nižšie.

Tabuľka č. 3C – vplyv zrušenia maximálnych mesačných vymeriavacích základov na rozpočtové kapitoly štátneho rozpočtu

	2023	2024	2025
Ministerstvo dopravy a výstavby	39 127	39 909	40 707
Ministerstvo financií	99 267	101 252	103 277
Ministerstvo hospodárstva	34 647	35 340	36 046
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie	25 445	25 954	26 473
Ministerstvo kultúry	26 303	26 829	27 366
Ministerstvo obrany	41 134	41 957	42 796
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka	24 968	25 467	25 976
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny	66 224	67 548	68 899
Ministerstvo spravodlivosti	51 809	52 845	53 902
Ministerstvo vnútra	247 447	252 396	257 444
Ministerstvo zdravotníctva	48 737	49 712	50 706

Ministerstvo životného prostredia	10 871	11 088	11 310
Ministerstvo zahraničných vecí	686 109	699 831	713 828
Celkom	1 402 087	1 430 129	1 458 731

Zdroj: MPSVR SR

N) vyplácanie odmien a mzdy počas poberania dávky materské – nepriamy vplyv zrušenia ročného zúčtovania má negatívny vplyv na rozpočet Sociálnej poisťovne. Na základe údajov Sociálnej poisťovne odhadujeme ročný počet vyplatených odmien a miezd počas poberania dávky materské na úrovni približne 9 500 prípadov s priemernou výškou odmeny na úrovni 660 eur. Celkový výpadok poisťného odhadujeme na úrovni približne 2,1 mil. eur v roku 2023 a 2,2 mil. eur v roku 2024.

Tabuľka č. 3 v eur

Príjmy (v eurách)	Vplyv na rozpočet verejnej správy				poznámka
	2021	2022	2023	2024	
Daňové príjmy (100)¹	9 973	-13 217	65 508 471	89 792 674	
Daň z príjmov fyzickej osoby (111)	9 973	8 801	-9 946 849	-9 516 073	
Daň z príjmov právnickej osoby (112)	0	0	-19 733 439	-20 191 847	
Poistné na nemocenské poistenie (151)	0	-882	10 012 126	11 062 912	
Poistné na starobné poistenie (152)	0	-8 820	45 618 892	59 854 326	
Poistné na úrazové poistenie (153)	0	-504	-140 965	-158 704	
Poistné na zdravotné poistenie (154)	0	-6 300	-2 319 526	-2 629 968	
Poistné na poistenie v nezamestnanosti (155)	0	-630	6 223 577	7 238 834	
Poistné na garančné poistenie (156)	0	0	835 431	963 567	
Poistné do rezervného fondu solidarity (157)	0	-2 993	14 623 878	18 822 885	
Poistné na invalidné poistenie (158)	0	-1 890	20 335 345	24 346 742	
Nedaňové príjmy (200)¹	0	0	0	0	
Granty a transfery (300)¹	0	0	231 000 000	269 500 000	
Transfery v rámci verejnej správy (322) (Všeobecná pokladničná správa)	0	0	231 000 000	269 500 000	
Príjmy z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami (400)					
Prijaté úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci (500)					
Dopad na príjmy verejnej správy celkom	9 973	-13 217	296 508 471	359 292 674	

2.2.4.2 Kvantifikácia výdavkov

Navrhované opatrenia, ktoré zakladajú pozitívny alebo negatívny vplyv na výdavky verejnej správy:

- A) naviazanie dôchodkového veku na strednú dĺžku života;
- B) vznik nároku na predčasný starobný dôchodok za 40 odpracovaných rokov;
- C) asignácia odvodov tzv. rodičovský dôchodok;
- D) elektronická DPN;
- E) čiastkový starobný dôchodok výsluhových dôchodcov;
- F) problematika tzv. československých dôchodkov;
- G) zrušenie ročného zúčtovania;
- I) predĺženie ochrannej lehoty pri otehotnení;
- J) zrušenie možnosti úhrady poisťného na sociálne poistenie v hotovosti;

- L) zvýšenie maximálneho denného vymeriavacieho základu na určenie nemocenských dávok a dávky v nezamestnanosti;
- M) korekcia mechanizmu medziročnej úpravy aktuálnej dôchodkovej hodnoty.

A) Naviazanie dôchodkového veku na zmenu strednej dĺžky života

Hlavným opatrením predloženej novely zákona, ktoré prispeje k zlepšeniu dlhodobej udržateľnosti dôchodkového systému je opätovné naviazanie dôchodkového veku na vývoj strednej dĺžky života. V súčasnosti je dôchodkový vek definovaný v prílohe č. 3a a v prílohe č. 3b zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), pričom rast dôchodkového veku sa na základe súčasného právneho stavu zastaví v roku 2030 na úrovni 64 rokov, ktorý prislúcha osobám narodeným v roku 1966 (bez zohľadnenia výchovy dieťaťa).

Navrhovaná právna úprava zavádza nový automatický mechanizmus predlžovania dôchodkového veku vzhľadom na zmenu strednej dĺžky života, ktorý je naviazaný na kalendárne ročníky, t. j. aby osoby narodené v rovnakom roku mali rovnaký dôchodkový vek. Zároveň sa ustanovuje, že dôchodkový vek bude automaticky zvyšovaný na mesačnej báze, t. j. zmena dôchodkového veku bude vyjadrená v mesiacoch. Na základe uvedeného a s prihliadnutím na vývoj strednej dĺžky života v dôchodkovom veku vypočítanej z poslednej demografickej prognózy Eurostatu EUROPOP2019 a údajov Štatistického úradu SR, odhadujeme v najbližších rokoch tempo rastu dôchodkového veku na úrovni jedného alebo dvoch mesiacov ročne.

V dlhodobom horizonte očakávame zníženie výdavkov na dôchodky o približne 2,0 p. b. HDP (rok 2070), čo môžeme označiť ako signifikantný vplyv na posilnenie dlhodobej udržateľnosti dôchodkového systému.

Vzorec pre určenie neupraveného všeobecného dôchodkového veku pre príslušný ročník

kde

NVDV je neupravený všeobecný dôchodkový vek určený v rokoch zaokrúhlený na štyri desatinné miesta;

ročník je príslušný ročník, pre ktorý sa určuje neupravený všeobecný dôchodkový vek,

SDŽ je stredná dĺžka života v kalendárnom roku a v referenčnom veku, vykázaná štatistickým úradom, spoločná pre mužov a ženy,

r je kalendárny rok, v ktorom sa ustanovuje neupravený všeobecný dôchodkový vek pre príslušný ročník opatrením podľa § 65 ods. 8, v kalendárnom roku sa ustanovuje neupravený dôchodkový vek len pre jeden ročník,

rv je referenčný vek, ktorý je neupravený všeobecný dôchodkový vek osôb narodených v kalendárnom roku, ktorý bezprostredne predchádza príslušnému ročníku, zaokrúhlený na celé roky nadol.

Ďalšie predpoklady použité v prognóze výdavkov:

1. Prvý ročník, ktorému sa začne upravovať dôchodkový vek podľa vzorca vyššie, je ročník osôb narodených v roku 1967, t. j. jedná sa o osoby, ktoré v zásade začnú dochádzať do dôchodku až po roku 2030, kedy sa začne prejavovať aj pozitívny finančný vplyv na rozpočet verejnej správy.
2. Tzv. všeobecný dôchodkový vek sa bude znižovať v závislosti od počtu vychovaných detí, rovnako ako je tomu dnes, t. j. o 6, 12 alebo 18 mesiacov.
3. MPSVR SR vydá opatrenie, ktorým určí dôchodkový vek pre osoby narodené v roku 1967 v roku 2026.

Tabuľka 4A: Vplyv naviazania dôchodkového veku na strednú dĺžku života na výdavky dôchodkového systému

	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Vplyv na bilanciu v p. b. HDP	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	-0,8	-1,1	-1,5	-1,8	-1,9	-1,8	-2,0

Zdroj: MPSVR SR; (-) záporná hodnota predstavuje úsporu

B) Odchod do dôchodku za 40 odpracovaných rokov

V tomto prípade možno predpokladať časový posun v realizovaných výdavkoch, pričom ale v dôsledku princípu aktuárnej neutrality nebude mať uvedené opatrenie vplyv na celkový objem výdavkov na dôchodky a dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému. V rámci časového posunu realizovaných výdavkov predpokladáme v roku 2023 skorší odchod do dôchodku približne 3 300 poistencov a v roku 2024 skorší odchod približne 3 700 poistencov, čo bude znamenať zvýšenie výdavkov Sociálnej poisťovne v roku 2023 o približne 13,1 mil. eur a v roku 2024 o približne 41,6 mil. eur. Sumu starobného dôchodku, za skorší odchod sa navrhuje krátiť o 0,3 % za každých začatých 30 dní skoršieho poberania dôchodku pred dovŕšením dôchodkového veku, t. j. aby dve osoby s rovnakým POMB, rovnako dlhým obdobím dôchodkového poistenia, ktoré odchádzajú do dôchodku v rovnakom roku, pričom jedna osoba odchádza dňom dovŕšenia dôchodkového veku a druhá osoba odchádza napríklad dva roky pred dovŕšením dôchodkového veku mali vyplatenú približne rovnakú sumu dôchodkov na základe strednej dĺžky života v príslušných vekoch.

C) Asignácia odvodov – zavedenie rodičovského dôchodku

Uvedené opatrenie predstavuje možnosť detí asignovať rodičom časť svojich odvodov prostredníctvom zavedenia rodičovského dôchodku. V prípade, že by deti prispievali každému rodičovi sumou zodpovedajúcou 2,5 % vymeriavacieho základu na starobné poistenie spred dvoch rokov, t. j. ak má poistenec dvoch rodičov poberajúcich starobný dôchodok môže im spolu prispieť sumou zodpovedajúcou 5 % vymeriavacieho základu na starobné poistenie. Výpadok príjmov Sociálnej poisťovne predpokladáme v roku 2023 približne 570,6 mil. eur a v roku 2024 približne 608,0 mil. eur. Na základe údajov Sociálnej poisťovne predpokladáme, že takýmto spôsobom by prispievalo rodičom na dôchodok v roku 2023 približne 1 004 tis. poistencov a v roku 2024 približne 1 014 tis. poistencov.

Tabuľka 4B: Vplyv zavedenia rodičovského dôchodku (asignácia) na bilanciu dôchodkového systému v dlhodobom horizonte

	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Vplyv na bilanciu v p. b. HDP	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6

Zdroj: MPSVR SR; (-) záporná hodnota predstavuje úsporu

Predpoklady použité pri kvantifikácii:

1. Nárok na rodičovský dôchodok má každý starobný dôchodca a invalidný dôchodca po dovŕšení dôchodkového veku, ktorý má pracujúce dieťa, ktoré platí poisťné na starobné poistenie (vrátane tzv. poisťencov štátu).
2. Rodičovský dôchodok sa predpokladá vo výške 2,5 % vymeriavacieho základu na starobné poistenie pre každého rodiča.
3. Náklady na asignáciu rastú spolu s rastom priemernej mzdy v hospodárstve, vplyvom vývoja počtu prispievateľov do dôchodkového systému a vplyvom vývoja počtu starobných dôchodcov.
4. Predpokladá sa, že možnosť detí asignovať rodičom časť odvodov bude využitá na 100%.

D) Elektronická DPN

Negatívny vplyv elektronickej DPN súvisí so zvýšenými výdavkami orgánov verejnej správy na prevádzkové a kapitálové výdavky ich informačných systémov, ktoré je bližšie popísané v časti (2.2.3. Predpoklady vývoja objemu aktivít).

E) Čiastkový starobný dôchodok tzv. výsluhových dôchodcov

Navrhovanou právnou úpravou sa zosúladuje gramatické znenie normatívneho textu príslušných právnych predpisov s jeho výkladom Najvyšším súdom a s ustálenou justičnou praxou, spôsobom súladným s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Judikáty Najvyššieho súdu a ustálená justičná prax vychádzajú zo zásady, že úhrn dôchodkov poistenca, ktorý získal počas svojho ekonomicky aktívneho života v dôchodkovom systéme SR obdobia poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia a v systéme výsluhového zabezpečenia, nesmie byť nižší, ako by bol dôchodok, ktorý by tomuto poisťencovi patrilo, ak by celé obdobie dôchodkového poistenia získal len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Navrhuje sa preto zosúladenie ustanovenia zákona o sociálnom poistení s judikatúrou Najvyššieho súdu SR, vo veci posudzovania nároku na čiastkový starobný dôchodok poisťencov, ktorí získali obdobie výkonu služby policajta a vojaka (ďalej len „obdobie služby“) v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a ktorý súčasne získal obdobie dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia v dĺžke kratšej ako 10, resp. 15 rokov. Obdobným spôsobom sa navrhuje postupovať aj v prípade posudzovania nároku na predčasný starobný dôchodok a invalidný dôchodok.

Vzhľadom na to, že MPSVR SR ani Sociálna poisťovňa nedisponuje údajmi, na základe ktorých by bolo možné spoľahlivo určiť zvýšený počet novopriznaných starobných, predčasných starobných a invalidných dôchodkov poisťencov, ktorí získali obdobie služby a vzhľadom na to, že cieľom právnej úpravy je predovšetkým precizovanie súčasného právneho stavu, kedy Sociálna poisťovňa už rozhoduje v súlade s judikátom Najvyššieho súdu, predpokladáme, že zvýšenie výdavkov nad rámec súčasného právneho stavu na výplatu týchto dôchodkov bude zanedbateľné.

F) Problematika tzv. československých dôchodkov

Navrhuje sa právna úprava spôsobu výpočtu sumy starobného dôchodku poisťencov, ktorým vznikol nárok na starobný dôchodok podľa tohto zákona alebo podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a ktorí získali pred 1. januárom 1993 československé obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré je príslušná poskytnúť starobný dôchodok Česká republika, avšak za toto obdobie im nevznikol nárok na starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa predpisov Českej republiky. To znamená, že ak poisťenec získal tzv. československé obdobie dôchodkového poistenia pred 1. januárom 1993, ale nevzniká mu ešte nárok na dôchodok z Českej republiky (resp. mu nikdy nevznikne, kvôli rozdielnym podmienkam nároku), určí sa suma dôchodku poistenca v tomto prípade tak, ako keby celé obdobie

dôchodkového poistenia, získal poistenec v SR. Následne, po vzniku nároku na dôchodok z Českej republiky, bude poistencovi suma dôchodku vyplácaná zo SR znížená o sumu dôchodku z Českej republiky.

V súčasnosti sa v praxi môžeme stretnúť s tromi situáciami, kedy má poistenec nárok na starobný dôchodok zo SR, ale nevznikol mu nárok na starobný dôchodok z ČR:

- Prvá ovplyvnená skupina sú osoby s celkovým obdobím dôchodkového poistenia od 15 do 20 rokov, ktorým podľa predpisov Českej republiky nevznikne nárok na starobný dôchodok. Z údajom Sociálnej poisťovne vyplýva, že ročný počet týchto osôb je veľmi nízky a pohybuje sa približne na úrovni 3 dôchodcov. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť, predpokladáme veľkosť uvedenej skupiny poberateľov v roku 2022 na úrovni 32 osôb. Priemerné zvýšenie dôchodku odhadujeme v roku 2022 na úrovni približne 90 eur.
- Druhá ovplyvnená skupina sú osoby s obdobím dôchodkového poistenia od 20 do 35 rokov, ktorým podľa predpisov Českej republiky nevzniká nárok na dôchodok dovŕšením dôchodkového veku, nakoľko nezískali potrebnú dobu poistenia, ktorá aktuálne činí 35 rokov a nárok na dôchodok im vzniká až 5 rokov po dovŕšení dôchodkového veku. Na základe údajov Sociálnej poisťovne odhadujeme veľkosť tejto skupiny poberateľov na úrovni približne 260 osôb ročne. Priemerné mesačné zvýšenie dôchodku odhadujeme v roku 2022 na úrovni približne 136 eur.
- Tretia ovplyvnená skupina sú osoby s obdobím dôchodkového poistenia vyšším ako 35 rokov, v prípade ktorých súvisia zvýšené výdavky len v dôsledku rozdielneho dôchodkového veku, ktorý je v ČR v prípade mužov vyšší o 1 rok a 2 mesiace. Ročný počet dotknutých osôb odhadujeme na úrovni približne 200 osôb a priemerné mesačné zvýšenie dôchodku odhadujeme na úrovni približne 240 eur.

Celkové zvýšené výdavky odhadujeme v roku 2023 na úrovni približne 1,2 mil. eur a v roku 2024 na úrovni približne 1,2 mil. eur. Vzhľadom na zvýšenie dôchodkového príjmu očakávame aj úsporu na vyplatenie minimálneho dôchodku v rokoch 2023 až 2024 vo výške približne 0,1 mil. eur ročne.

I) Predĺženie ochrannej lehoty pri otehotnení

Navrhuje sa zaviesť opätovné plynutie ochrannej lehoty pre ženy, ktoré otehotneli v období 180 dní od zániku nemocenského poistenia. Takýmto ženám začne plynúť osemmesačná ochranná lehota od začiatku 40. týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom. Uvedený návrh reflektuje poznatky z aplikačnej praxe s cieľom podporiť ženy, ktoré otehotnejú v období pol roka od straty zamestnania. Na základe údajov Sociálnej poisťovne vyplýva, že v roku 2020 bolo z ochrannej lehoty vyplatených približne 28,5 tis. dávok materské. Predĺžením podporného obdobia predpokladáme zvýšenie počtu vyplatených dávok materské o približne 1 400 dávok ročne, čo bude znamenať zvýšenie výdavkov Sociálnej poisťovne v roku 2022 o približne 1,2 mil. eur, v roku 2023 o približne 1,2 mil. eur a v roku 2024 o približne 1,3 mil. eur.

J) Zrušenie možnosti úhrady poistného na sociálne poistenie v hotovosti bilancia SP

Sociálna poisťovňa na základe zmluvných vzťahov vo veci prevozu finančnej hotovosti s externou spoločnosťou v roku 2019 vyčerpala viac ako 400 00 eur, uvedený rok 2019 považujeme za referenčný, nakoľko v roku 2020 počas pandemického obdobia na základe príslušných opatrení boli platby klientov v hotovosti pozastavené.

Predpokladané ušetrené náklady sa okrem nákladov na prevoz hotovosti, týkajú nákladov na bezpečnostné zabezpečenie klientskych centier, nákladov na prevádzku pokladne, tiež odbúrania rastúcich nákladov na spracovanie hotovosti a vysokého počtu dokladov a denných objemov hotovosti na pobočkách. Výhodou plánovanej legislatívnej zmeny je aj eliminácia rizika prepádov zamestnancov a možnosť využitia alternatívnych kanálov na zabezpečenie úhrady poistencov.

Na základe uvedeného ušetrené ročné náklady pri zrušení platieb v hotovosti Sociálna poisťovňa predpokladá v celkovej sume cca 500 000 eur ročne.

L) Zvýšenie maximálneho denného vymeriavacieho základu na určenie nemocenských dávok a dávky v nezamestnanosti

V nadväznosti na zrušenie maximálnych mesačných vymeriavacích základov sa navrhuje zvýšenie maximálneho denného vymeriavacieho základu na určenie nemocenských dávok a dávky v nezamestnanosti zo súčasného 2-násobku priemernej mzdy v národnom hospodárstve spred dvoch rokov na 2,5-násobok priemernej mzdy v národnom hospodárstve spred dvoch rokov.

Predpokladané zvýšenie výdavkov odhadujeme v roku 2023 na úrovni 43,0 mil. eur v roku 2023 a na úrovni 44,8 mil. eur v roku 2024.

M) Korekcia mechanizmu medziročnej úpravy aktuálnej dôchodkovej hodnoty

V nadväznosti zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií, a to najmä systému zdravotnej starostlivosti a dôchodkového systému sa navrhuje korekcia mechanizmu medziročnej úpravy aktuálnej dôchodkovej hodnoty. V súčasnosti je aktuálna dôchodková hodnota každoročne k 1. januáru upravovaná vzhľadom na medziročnú zmenu priemernej mzdy v národnom hospodárstve zistenú Štatistickým úradom SR za 3. štvrťrok kalendárneho roka. Korekčný mechanizmus spočíva v tom, že z medziročnej zmeny priemernej mzdy sa na účely určenia indexu úpravy aktuálnej dôchodkovej hodnoty od 1. januára 2023 použije len 95 % tejto hodnoty. To znamená, že ak by predstavovala medziročná zmena priemernej mzdy za 3. štvrťrok napríklad rast na úrovni 5 %, na určenie aktuálnej dôchodkovej hodnoty sa použije hodnota $0,95 \cdot 5 \% = 4,75 \%$, t. j. index úpravy aktuálnej dôchodkovej hodnoty bude predstavovať hodnotu 1,0475. Vplyv uvedeného opatrenia bude postupný a výraznejšie ovplyvní predovšetkým poistencov, ktorí budú odchádzať do dôchodku v budúcnosti, nakoľko budú mať nižšiu novopriznanú sumu dôchodku v porovnaní so súčasným právnym stavom. V roku 2070 predpokladáme pokles novopriznaných dôchodkov o približne 8,2 %. Úsporu vo výdavkoch v roku 2023 odhadujeme na úrovni približne 0,7 mil. eur a v roku 2024 na úrovni približne 2,2 mil. eur.

Tabuľka 4C: Vplyv korekcie medziročnej úpravy aktuálnej dôchodkovej hodnoty na výdavky dôchodkového systému v dlhodobom horizonte

	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Vplyv na bilanciu v p. b. HDP	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,4	-0,5	-0,5	-0,6

Zdroj: MPSVR SR; (-) záporná hodnota predstavuje úsporu

Vplyv niektorých opatrení na dlhodobom horizonte

Zhrnutie niektorých vplyvov na bilanciu dôchodkového systému v dlhodobom horizonte:

	2023	2024	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Naviazanie dôchodkového veku na SDŽ	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	-0,8	-1,1	-1,5	-1,8	-1,9	-1,8	-2,0
Nárok na PSD po 40 odpracovaných rokov	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Rodičovský dôchodok (asignácia)	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Korekcia ADH	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,4	-0,5	-0,5	-0,6
Zrušenie max. mesačných VZ a zvýšenie max. DVZ	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2

Zdroj: MPSVR SR; (-) záporná hodnota predstavuje pozitívny vplyv na bilanciu dôchodkového systému

Tabuľka č. 4A v eur

Výdavky rozpočet verejnej správy celkom (v eurách)	Vplyv na rozpočet verejnej správy celkom				poznámka
	2021	2022	2023	2024	
Bežné výdavky (600)	-1 758 032	-9 595 257	853 147 046	954 780 028	
Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)	0	-63 000	-3 684 000	-3 684 000	
Tarifný plat, osobný plat, základný plat, funkčný plat policajta, profesionálneho vojaka, colníka, plat ústavného činiteľa, vrátane ich náhrad	0	-63 000	-3 684 000	-3 684 000	
Poistné a príspevok do poisťovní (620)	0	-22 019	114 529	142 571	
Tovary a služby (630)	-1 758 032	-10 666 113	-2 636 387	-5 715 146	
Bežné transfery (640)	0	1 155 874	859 352 904	964 036 603	
Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom, pôžičkou, návratnou finančnou výpomocou a finančným prenájmom (650)	0	0	0	0	
Kapitálové výdavky (700)	500 000	0	0	0	
Obstarávanie kapitálových aktív (710)	0	0	0	0	
Kapitálové transfery (720)	0	0	0	0	
Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami (800)	0	0	0	0	
Dopad na výdavky verejnej správy celkom	-1 258 032	-9 595 257	853 147 046	954 780 028	

Tabuľka č. 4B v eur

Výdavky štátny rozpočet (v eurách)	Vplyv na výdavky štátneho rozpočtu				poznámka
	2021	2022	2023	2024	
Bežné výdavky (600)	0	0	232 305 667	270 829 230	

Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)	0	0	0	0
Poistné a príspevok do poisťovní (620)	0	0	1 402 087	1 430 129
Tovary a služby (630)	0	0	0	0
Energie, voda a komunikácie (632)	0	0	0	0
Rutinná a štandardná údržba (635)	0	0	0	0
Bežné transfery (640)	0	0	230 903 580	269 399 101
Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám (642)	0	0	230 903 580	269 399 101
Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom, pôžičkou, návratnou finančnou výpomocou a finančným prenájomom (650)	0	0	0	0
Kapitálové výdavky (700)	0	0	0	0
Obstarávanie kapitálových aktív (710)	0	0	0	0
Kapitálové transfery (720)	0	0	0	0
Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami (800)	0	0	0	0
Dopad na výdavky štátneho rozpočtu MPSVR SR celkom	0	0	232 305 667	270 829 230

Tabuľka č. 4C v eur

Výdavky rozpočet Sociálnej poisťovne (v eurách)	Vplyv na rozpočet Sociálnej poisťovne				poznámka
	2021	2022	2023	2024	
Bežné výdavky (600)	-3 598 032	-9 907 103	620 677 766	683 860 798	
Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)	0	-63 000	-3 684 000	-3 684 000	
Tarifný plat, osobný plat, základný plat, funkčný plat policajta, profesionálneho vojaka, colníka, plat ústavného činiteľa, vrátane ich náhrad	0	-63 000	-3 684 000	-3 684 000	
Poistné a príspevok do poisťovní (620)	0	-22 019	-1 287 558	-1 287 558	
Poistné do zdravotných poisťovní (621+622+623)	0	-6 300	-368 400	-368 400	
Poistné do Sociálnej poisťovne (625)	0	-15 719	-919 158	-919 158	
Tovary a služby (630)	-3 598 032	-10 977 959	-2 800 000	-5 805 146	
Energie, voda a komunikácie (632)	0	-500 000	-500 000	-3 505 146	
Materiál (633)	-4 000 000	-11 300 000	0	0	
Rutinná a štandardná údržba (635)	401 968	822 041	-2 300 000	-2 300 000	
Bežné transfery (640)	0	1 155 874	628 449 324	694 637 502	
Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám (642)	0	1 155 874	628 449 324	694 637 502	
Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom, pôžičkou, návratnou finančnou výpomocou a finančným prenájomom (650)	0	0	0	0	

Kapitálové výdavky (700)	0	0	0	0
Obstarávanie kapitálových aktív (710)	0	0	0	0
Kapitálové transfery (720)	0	0	0	0
Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami (800)	0	0	0	0
Dopad na výdavky verejnej správy celkom	-3 598 032	-9 907 103	620 677 766	683 860 798

Tabuľka č. 4D v eur

Výdavky rozpočet Národné centrum zdravotníckych zariadení (v eurách)	Vplyv na rozpočet NCZI				poznámka
	2021	2022	2023	2024	
Bežné výdavky (600)	10 000	45 000	90 000	90 000	
Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)	0	0	0	0	
Tarifný plat, osobný plat, základný plat, funkčný plat policajta, profesionálneho vojaka, colníka, plat ústavného činiteľa, vrátane ich náhrad	0	0	0	0	
Poistné a príspevok do poisťovni (620)	0	0	0	0	
Poistné do zdravotných poisťovní (621+622+623)	0	0	0	0	
Poistné do Sociálnej poisťovne (625)	0	0	0	0	
Tovary a služby (630)	10 000	45 000	90 000	90 000	
Energie, voda a komunikácie (632)	0	0	0	0	
Materiál (633)	0	0	0	0	
Rutinná a štandardná údržba (635)	10 000	45 000	90 000	90 000	
Bežné transfery (640)	0	0	0	0	
Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám (642)	0	0	0	0	
Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom, pôžičkou, návratnou finančnou výpomocou a finančným prenájomom (650)	0	0	0	0	
Kapitálové výdavky (700)	500 000	0	0	0	
Obstarávanie kapitálových aktív (710)	0	0	0	0	
Kapitálové transfery (720)	500 000	0	0	0	
Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami (800)	0	0	0	0	
Dopad na výdavky verejnej správy celkom	510 000	45 000	90 000	90 000	

Tabuľka č. 4E v eur

Výdavky rozpočet silové rezorty + FR SR (v eurách)	Vplyv na rozpočet silových zložiek a FR SR				poznámka
	2021	2022	2023	2024	
Bežné výdavky (600)	1 830 000	266 846	73 613	0	
Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)	0	0	0	0	

Tarifný plat, osobný plat, základný plat, funkčný plat policajta, profesionálneho vojaka, colníka, plat ústavného činiteľa, vrátane ich náhrad	0	0	0	0
Poistné a príspevok do poisťovní (620)	0	0	0	0
Poistné do zdravotných poisťovní (621+622+623)	0	0	0	0
Poistné do Sociálnej poisťovne (625)	0	0	0	0
Tovary a služby (630)	1 830 000	266 846	73 613	0
Energie, voda a komunikácie (632)	0	0	0	0
Materiál (633)	0	0	0	0
Rutinná a štandardná údržba (635)	0	0	0	0
Bežné transfery (640)	0	0	0	0
Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám (642)	0	0	0	0
Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom, pôžičkou, návratnou finančnou výpomocou a finančným prenájmom (650)	0	0	0	0
Kapitálové výdavky (700)	0	0	0	0
Obstarávanie kapitálových aktív (710)	0	0	0	0
Kapitálové transfery (720)	0	0	0	0
Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami (800)	0	0	0	0
Dopad na výdavky verejnej správy celkom	1 830 000	266 846	73 613	0

Tabuľka č. 5A

Zamestnanosť - Sociálna poisťovňa	Vplyvy na Sociálnu poisťovňu				poznámka
	2021	2022	2023	2024	
Počet zamestnancov celkom	0	-7	-307	-307	
<i>z toho vplyv na štátny rozpočet</i>	0	0	0	0	
Priemerný mzdový výdavkov (v eurách)	0	1 500	1 000	1 000	
<i>z toho vplyv na štátny rozpočet</i>	0	0	0	0	
Osobné výdavky celkom (v eurách)	0	-85 019	-4 971 558	-4 971 558	
Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610)	0	-63 000	-3 684 000	-3 684 000	
<i>z toho vplyv na štátny rozpočet</i>	0	0	0	0	
Poistné a príspevok do poisťovní (620)	0	-22 019	-1 287 558	-1 287 558	
<i>z toho vplyv na štátny rozpočet</i>	0	0	0	0	